

Ca la Sara

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer Sant Lluís, 9-11.
Alçada: 169

Coordenades:

Latitud: 41.44133902719
Longitud: 1.8621262907982
UTM Est (X): 404944
UTM Nord (Y): 4588377

Classificació

Número de fitxa 08091 - 11
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modernisme
Segle XX
Any 1909
Autoria de l'element: Pere Ros i Tort (mestre d'obres)
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Data aprovació: dj., 29/01/2015 - 12:00
Número inventari Inventari Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2610
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 4885201DF0848N
Autoria de la fitxa Martí Picas. INSITU SL

Descripció

Torre d'estiueig d'estil modernista de planta baixa, subterrani, pati i jardí. La façana principal, orientada al carrer Sant Lluís, presenta un coronament amb línies ondulades i sanefes florals de grans volums i fins i tot exuberants, a més de baranes de forja també decorades amb flors. Aquesta façana consta d'una porta central i dues finestres, totes elles amb uns ampits decorats amb motius florals. La porta està protegida per una reixa de forja, igual que les finestres. A la part superior, una gran corona floral emmarca la data de construcció, 1909. Les cantoneres també estan decorades amb una sanefa vertical floral i rematades amb boles i motius vegetals col·locades sobre la cornisa.

A banda i banda, trobem diferents patis tancats amb pilars i reixa de forja. A l'interior, segons descriu l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat, l'espai està distribuït amb un passadís central acabat amb una galeria i habitacions a banda i banda. Tot i que no s'ha conservat, se sap que disposava de mobiliari modernista d'època.

També compta amb una glorieta amb columnes dòriques orientada al jardí. A més, disposa d'un garatge separat a l'altre extrem del jardí, construït mantenint les línies estilístiques arrodonides que perfilen tot l'edifici.

Història

Torre d'estiueig modernista (1909) construïda pel mestre d'obres Pere Ros i Tort (1848-1922) en l'espai que havia estat l'antiga era de Cal Bon Joan. Pere Ros Tort (ROSSELLÓ 2013) va tancar, possiblement, amb Ca la Sara la seva etapa de mestre d'obres a Gelida. Ca la Sara, una residència d'estiu dissenyada el 1909 per a Josep Montserrat i situada al carrer Sant Lluís núm. 9-11, mostra un compromís clar amb l'estil modernista. Actualment, aquesta edificació és considerada un punt destacat dins del circuit modernista de Gelida. Malauradament, no sempre ha estat així, i a la part posterior, on hi havia un gran jardí-pineda, va ser destruït durant els anys setanta per edificar-hi un taller tèxtil de manera bastant barroera.

El jardí constava d'una bona pineda, un petit pavelló i escales, esdevenint un petit pulmó verd al centre del poble, tot i que era d'accés privat. Va ser salvat de l'enderrocament i convertit en guarderia als anys setanta, gràcies a la campanya de salvació d'edificis d'interès que va dur a terme l'Assemblea Democràtica de Gelida i altres persones sensibilitzades pel patrimoni cultural del poble. Posteriorment, fou el "parvulari" de Gelida, tal com recorda Rovira en el seu article de l'any 2019 al programa de Festa Major.

El carrer Sant Lluís es va projectar urbanísticament a finals del segle XIX amb l'arribada del ferrocarril (1865) i articula un camí cap a l'estació, on trobem un dels primers nuclis d'estiueig al poble. Aquest carrer és un dels principals eixos del primer urbanisme d'estiueig a Gelida, que es va desenvolupar al tombant del segle XX. Durant aquesta època emblemàtica, entre els anys 1880 i 1920, van sorgir les primeres grans torres amb jardí, marcant un període de creixement i transformació significatiu per a la localitat. El seu recorregut ofereix una visió clara de l'evolució de l'arquitectura de Gelida.

El carrer Sant Lluís, anteriorment conegut com a carrer Salou, es va consolidar com un dels carrers preferits pels constructors i arquitectes de Gelida per al desenvolupament de les cases-torre més elegants del moviment d'estiueig de la fi del segle XIX i principis del XX. Un exemple paradigmàtic d'aquesta arquitectura és la Torre modernista de Can Jové, que va ser reformada l'any 1913 per l'arquitecte Arnau

Calvet. O la paradigmàtica Can Valls, que actualment és pública i amb el jardí reconvertit en parc urbà i que permet observar de prop un d'aquests conjunts més genuïns.

També són interessants les reixes de forja conservades (CARAFÍ 2002), la majoria dels quals van ser obra de Ceferino Raventós i Masana, nascut a Sant Pau d'Ordal el 1890. L'aprenentatge de ferrer i manyà el feu a cal Ferrer Nou i a cal Pep Manyà, de Sant Sadurní. Raventós fou un excel·lent forjador tal com ho demostra la seva obra, present encara en reixes, balcons o baranes de moltes construccions noucentistes i ampliacions modernistes.

Bibliografia

(1972). "El Modernisme a Gelida". Programa Festa Major 1972. p. 16.

AAVV (1986). Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya. L'Alt Penedès. Generalitat de Catalunya.

CARAFÍ, Enric (2002). "Ferros i Ferrers a Gelida. Notes per la història dels Ferros i els Ferrers a la Vila". Programa Festa Major 2002, pp. 33-45.

CARAFÍ, Mercè (1998). L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965. Efadós Editorial.

CENTRE D'INTERPRETACIÓ DEL CASTELL (2005). "Ruta modernista de Gelida". Programa Festa Major 2005. pp. 86.

GONZÁLEZ, José, arquitecte director (2015). POUM de Gelida. Gelida.

LACUESTA, Raquel, i GONZALEZ, Xavier (2006). Modernisme a l'entorn de Barcelona. Arquitectura i paisatge. Barcelona: Diputació de Barcelona.

MARSÉ, Pere, et ALI (1984). Memòria de la Revisió del Pla General D'Ordenació Municipal. Ajuntament de Gelida.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). Gelida. Retrats d'un temps. Andana Edicions.

ROSSELLÓ, Joan (2013). Els mestres d'obres en l'arquitectura de Gelida. Programa de Festa Major 2013, pp. 63-70.

ROVIRA, Montserrat (2019). Una festa major diferent. Ca la Sara. Programa Festa Major 2019, pp. 38-41.

SOLER, Glòria (1995). L'estiueig a Catalunya 1900-1950. Edicions 62.

Enllaços d'interès:

[Ruta modernista de Gelida](#)

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[Programa Festa Major 2019](#)

[Programa Festa Major 2013](#)

